

Warszawa, dnia 23 kwietnia 2024 r.

Szanowny Pan
Dariusz Standerski
Sekretarz Stanu,
Ministerstwo Cyfryzacji

Szanowny Panie Ministrze,

w imieniu Związku Cyfrowa Polska, branżowej organizacji pracodawców, która zrzesza największe firmy z branży nowoczesnej technologii, chciałbym przedstawić nasze stanowisko dotyczące kierunków wprowadzania aktu w sprawie sztucznej inteligencji do polskiego systemu prawnego. Nasze podejście podkreśla znaczenie przejrzystości regulacyjnej, minimalizacji ryzyka, oraz promowania innowacji i jednolitego rynku, które to elementy powinny być fundamentem podejścia do regulacji AI w Polsce. Stanowisko składa się z dwóch sekcji – uwag ogólnych oraz bezpośrednich odpowiedzi na pytania z procesu prekonsultacyjnego.

Uwagi ogólne

Unijny akt w sprawie sztucznej inteligencji wymaga od państw członkowskich UE wyznaczenia właściwego organu odpowiedzialnego za egzekwowanie przepisów. Nie dotyczy to modeli AI ogólnego przeznaczenia, za które odpowiedzialny będzie nowy Urząd Unii Europejskiej ds. AI. Przy wyznaczaniu właściwego organu proponujemy podejście, w którym forma podąża za funkcją. W związku z tym wyznaczony właściwy organ powinien dysponować odpowiednimi zasobami i uprawnieniami, aby skutecznie sprostać kluczowym wyzwaniom.

Szereg postanowień aktu w sprawie sztucznej inteligencji jest powiązanych lub nakłada się na inne obowiązujące przepisy, które wchodzą w zakres kompetencji innych organów. W przypadku nakładania się przepisów istnieje wysokie ryzyko niespójnych środków egzekwowania prawa, duplikowania przepisów i biurokracji. Nakładanie się regulacji dotyczy na przykład różnych istniejących przepisów horyzontalnych, które mają zastosowanie w sposób niezależny od technologii, takich jak:

- Akt o usługach cyfrowych będzie wymagać oceny ryzyka w zakresie rozprzestrzeniania się dezinformacji, w tym sytuacji, w których sztuczna inteligencja ułatwia udostępnianie takich informacji. Niedawno opublikowane wytyczne Komisji Europejskiej wyraźnie to klaryfikują.
- Wkrótce przyjęta zaktualizowana dyrektywa UE w sprawie odpowiedzialności za produkt zostanie rozszerzona na oprogramowanie, w tym sztuczną inteligencję.
- Ogólne rozporządzenie o ochronie danych obejmuje sztuczną inteligencję i zapewnia skuteczne ramy prawne dla rozwoju i wykorzystania generatywnej sztucznej inteligencji w zakresie wykorzystania danych osobowych.
- Dyrektywa UE w sprawie praw autorskich określa warunki, na jakich twórcy modeli AI mogą wykorzystywać dane do szkolenia swoich modeli w oparciu o "wyjątek dotyczący eksploracji tekstu i danych". Akt w sprawie sztucznej inteligencji zawiera przepisy dotyczące praw autorskich, które wyraźnie odnoszą się do dyrektywy UE. Jednak niektóre motywy Aktu o sztucznej inteligencji wydają się być sprzeczne z dyrektywą UE i umowami międzynarodowymi.

W tym kontekście kluczowe jest promowanie podejścia opartego na współpracy, które wymaga od właściwego organu ścisłej koordynacji z różnymi innymi organami odpowiedzialnymi za egzekwowanie wymogów istotnych z punktu widzenia AI, w celu wspierania spójności i wzajemnego zrozumienia. Aby usprawnić procesy i uniknąć biurokracji, zalecamy ustanowienie punktu kompleksowej obsługi dla firm i unikanie fragmentacji kompetencji związanych z ustawą o sztucznej inteligencji w wielu organach.

Rządy UE mają swobodę wyboru właściwych organów odpowiedzialnych za egzekwowanie unijnego aktu w sprawie sztucznej inteligencji. Ponieważ rządy mają różne preferencje, grupa organów będzie prawdopodobnie bardzo zróżnicowana, potencjalnie obejmując ogólne organy ochrony danych, organy regulacyjne ds. telekomunikacji, organy ochrony konsumentów, organy nadzoru rynku, nowo utworzone organy i inne. Ponieważ każdy organ ma unikalną perspektywę i wiedzę ekspercką, istnieje wysokie ryzyko, że rozporządzenie UE będzie egzekwowane niespójnie w różnych krajach UE.

Niespójność ta powoduje niepewność prawną, zawilości w zakresie zgodności i niejasności prawne dla spółek działających na wielu rynkach krajowych w UE. Stanowi to dodatkową przeszkodę dla firm, które chcą zwiększyć skalę działalności w UE. W raporcie opublikowanym przez Strand Partners, niepewność regulacyjna i brak jasności były kluczową barierą dla przyjęcia sztucznej inteligencji w UE. Prawie jedna trzecia (31%) firm twierdzi, że zapewnianie zgodności z prawem i niepewność prawna powstrzymują je przed przyjęciem technologii cyfrowej; ci, którzy powołują się na takie obawy, planują zainwestować 48% mniej w technologii w ciągu najbliższych trzech lat.

Na poziomie europejskim kluczem jest wspieranie ścisłej współpracy z właściwymi organami innych krajów UE za pośrednictwem Rady ds. Sztucznej Inteligencji i dalszych mechanizmów koordynacji, prawdopodobnie wspieranych przez Komisję Europejską. Ponieważ sztuczna inteligencja staje się integralną częścią wielu produktów i procesów, potrzebna jest ekspertyza techniczna i gruntowne zrozumienie, w jaki sposób przepisy mają zastosowanie do sztucznej inteligencji w praktyce. Wiedza ta jest warunkiem wstępnym do skutecznego egzekwowania przepisów. Powinno się również dążyć do zwiększenia wiedzy fachowej właściwych organów (i innych organów egzekwowania prawa zajmujących się AI) w zakresie AI poprzez zapewnienie niezbędnych zasobów na szkolenia i zatrudnianie pracowników.

Wiele przepisów prawnych zawartych w akcie w sprawie sztucznej inteligencji jest szerokich i ogólnych, np. kategorie ryzyka i wymogi dotyczące wysokiego ryzyka. Aby zapewnić bardziej szczegółowe wytyczne, przepisy te zostaną określone w regulacjach niższego szczebla, wytycznych i współregulacjach (np. kodeksach praktyk). Organy odpowiedzialne za egzekwowanie przepisów będą zaangażowane w ten proces, na przykład poprzez konsultacje rządowe, a specyfikacje te będą stanowić podstawę do egzekwowania przepisów. Kluczową rolę odegrają również odpowiednie standardy.

Wskazane jest wspieranie, tam gdzie to możliwe, działań dążących do tego aby specyfikacje były bardzo „ukierunkowane”, żeby zapewnić wystarczającą elastyczność dla rozwoju innowacji. Pierwszy zestaw wymogów wejdzie w życie na początku 2025 r., pozostawiając stosunkowo krótkie ramy czasowe na ustanowienie niezbędnej struktury zarządzania i zapewnienie zainteresowanym stronom wytycznych z odpowiednim wyprzedzeniem, aby wesprzeć przestrzeganie zgodności z prawem. Kluczowe jest wspieranie terminowego opracowywania specyfikacji i rozpoczęcie wczesnego dialogu z firmami, których one dotyczą, w celu lepszego zrozumienia wyzwań wynikających z tekstu prawnego.

Odpowiedzi na pytania z procesu prekonsultacyjnego

Pytanie 3

Popieramy połączenie funkcji organu nadzoru rynku i organu notyfikującego w jednym podmiocie. Taka integracja pozwoli na bardziej efektywne i skoordynowane podejście do regulacji i nadzoru sztucznej inteligencji. Z perspektywy organizacyjnej, warto podkreślić, że łączenie dwóch funkcji w jednym organie umożliwi gromadzenie wiedzy i rozwijanie umiejętności pracowników, co przyczyni się do kształcenia wysoce kwalifikowanych specjalistów w sektorze publicznym, odpowiedzialnych za nadzór nad sztuczną inteligencją.

Pytania 1 i 2

W związku z wdrożeniem Aktu o AI, powinien powstać nowy organ nadzoru rynku i notyfikujący, dedykowany obszarowi AI. Uważamy, że takie rozwiązanie najlepiej zabezpieczy cel Aktu, którym jest zarządzanie ryzykiem oraz promowanie innowacji. Organ powinien dysponować odpowiednimi zasobami i uprawnieniami, aby skutecznie sprostać wyzwaniom interdyscyplinarnym związanym z AI. Obecnie, kompetencje takich instytucji jak UKE, UOKiK oraz UODO nakładają się na siebie w wielu aspektach związanych z przetwarzaniem danych. Co więcej, prace nad implementacją DSA wskazują na wzrost liczby punktów styku kompetencyjnych - na przykład, profilowane reklamy w zależności od kontekstu mogą podlegać pod jurysdykcję różnych organów, jak UKE w zakresie cookies profilujących, UODO odnośnie podstaw prawnych i celów profilowania, oraz UOKiK w kontekście skutków profilowania. W tym kontekście, wymienione instytucje mogłyby wnioskować o przyznanie im odpowiednich uprawnień w zakresie AI. Jednak taka fragmentaryzacja kompetencji może utrudniać podejmowanie spójnych decyzji i rozwijanie umiejętności, oraz utrudnić realizację celów AI Act, jakimi są minimalizacja ryzyka i maksymalizacja korzyści związanych z rozwojem sztucznej inteligencji. Mimo argumentów przemawiających za powierzeniem obowiązków obecnie istniejącym regulatorom, stworzenie nowego organu wydaje się być lepszym rozwiązaniem w dłuższej perspektywie.

Pytanie 4

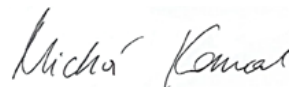
Należy skierować priorytetowe działania komunikacyjne i edukacyjne do podmiotów działających w obszarach sztucznej inteligencji wysokiego ryzyka, zgodnie z załącznikiem III do Aktu o AI. Zwracamy uwagę na konieczność zwiększenia świadomości i kompetencji w zakresie AI poprzez specjalistyczne szkolenia i współpracę między organami państwowymi a sektorem prywatnym.

Podkreślamy, że skuteczna implementacja Aktu o AI wymaga ścisłej współpracy pomiędzy różnymi organami i instytucjami, zarówno na poziomie krajowym, jak i unijnym. Wsparcie specyfikacji technicznych i prawnych, opracowywane przez odpowiednie organy w konsultacji z sektorem technologicznym, będzie kluczowe dla zagwarantowania, że przepisy będą odpowiednio stosowane w praktyce.

Związek Cyfrowa Polska z zadowoleniem przyjmuje działania Rządu RP mające na celu sprawną implementację aktu w sprawie sztucznej inteligencji. Jako organizacja branżowa pozostajemy do dyspozycji Ministerstwa na dalszych etapach procedowania projektu.

Z wyrazami szacunku

Michał Kanownik

Prezes Zarządu

Związek Cyfrowa Polska